[862 ఎస్ సి ర్ 1962]

గ్లాస్ చాటన్స్ ఇంపోర్టర్స్ & యూజర్స్ అసోసియేషన్

వర్సెస్

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా

(గుప్తా, కె.సి.దాస్ గజేంద్రగడ్కర్, పి.బి.సర్కార్, ఎ.కె.వాంచూ, కె.ఎన్.అయ్యంగార్, ఎన్.రాజగోపాల)

దిగుమతి మరియు ఎగుమతి-ప్రత్యేక ఛానల్ లేదా ఏజెన్సీ ద్వారా దిగుమతిని నియంత్రించే నిర్ణయం-రాజ్యాంగ చెల్లుబాటు-దిగుమతి మరియు ఎగుమతి నియంత్రణ చట్టం, 1947-(1947 XVII), ఎస్. దిగుమతులు (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1955, పేరా 6(హెచ్)-భారత రాజ్యాంగం, కళలు, 14, 19(1)(ఎఫ్) & (జి) మరియు 31.

దిగుమతి మరియు ఎగుమతి నియంత్రణ చట్టం, 1947 మరియు దిగుమతుల (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1955 ప్రకారం లైసెన్సింగ్ అధికారులు మంజూరు చేసిన లైసెన్స్ కింద తప్ప గాజు చాట్ల దిగుమతిదారులు మరియు వినియోగదారులు వీటి దిగుమతి నిషేధించబడింది. కొంతకాలం దిగుమతిని పూర్తిగా నిషేధించారు, కాని తరువాత ఎగుమతి ప్రోత్సాహక పథకం కింద అనుమతించారు మరియు స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కు అనుకూలంగా లైసెన్స్ జారీ చేశారు. లైసెన్స్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకోని పిటిషనర్లు దిగుమతులు (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1955 లోని పేరా 6 (హెచ్) లోని నిబంధనలు, కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా చీఫ్ కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఇంపోర్ట్స్ అండ్ ఎక్స్పోర్ట్స్ లైసెన్స్ ఇవ్వడానికి నిరాకరించవచ్చని లేదా లైసెన్సింగ్ అథారిటీ ప్రత్యేక లేదా ప్రత్యేక ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాల ద్వారా వాటిని పంపిణీ చేయాలని నిర్ణయించినట్లయితే లైసెన్స్ ఇవ్వవద్దని ఏదైనా లైసెన్సింగ్

అథారిటీని ఆదేశించవచ్చని వాదించారు. వ్యాపారాన్ని కొనసాగించడానికి మరియు ఆస్తిని పొందడానికి మరియు కళలను ఉల్లంఘించే హక్కుపై. రాజ్యాంగంలోని 14, 19(1) (ఎఫ్) & (జి) మరియు 31.

863

ఎంపిక చేసిన ఏజెన్సీల ద్వారా ఒక నిర్దిష్టతను దిగుమతి చేసుకోవాలనే నిర్ణయం సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాల దృష్ట్యా సహేతుకమైన పరిమితి అని అభిప్రాయపడింది.

దిగుమతుల (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1955 లోని పేరా 6(హెచ్), దిగుమతులు, ఎగుమతుల నియంత్రణ చట్టం 1947 లోని సెక్షన్ 3 లోని నిబంధనలు చెల్లుబాటు అవుతాయని, 14, 19(1)(ఎఫ్), (జి) నిబంధనలను ఉల్లంఘించవని పేర్కొంది. లైసెన్స్ నిరాకరించడం వల్ల ఎలాంటి హక్కును పొందే ప్రసక్తే లేనందున వారు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 31 ను ఉల్లంఘించరు.

అసలు పరిధి: రిట్ పిటిషన్ నెంబరు 65 ఆఫ్ 1959.

ప్రాథమిక హక్కుల అమలు కోసం భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 కింద పిటిషన్.

పిటిషనర్ల తరఫున *బి.డి.శర్మ* వాదనలు వినిపించారు .

భారత అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ హెచ్.ఎన్.సన్యాల్ అడ్వకేట్

బి.గణపతి అయ్యర్, పి.ఎం.సేన్, ప్రతివాదులకు వాదనలు వినిపించారు .

1961. ఏప్రిల్ 10.

కోర్టు తీర్పును చెప్పినది దాస్ ***గుప్తా, జె.-***

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19(1)(ఎఫ్), (జి), ఆర్టికల్ 31, ఆర్టికల్ 14 ప్రకారం ప్రాథమిక హక్కుల పరిరక్షణకు ఈ దరఖాస్తు. రెండవ

మరియు మూడవ దరఖాస్తుదారులు 1957 వరకు గణనీయమైన పరిమాణంలో గాజు చాటన్లను దిగుమతి చేసుకున్న వ్యాపారులు. మొదటి దరఖాస్తుదారుడు వ్యాపారుల సంఘం, వీరిలో కొందరు దిగుమతిదారులు మరియు కొందరు గాజు చాటన్ల నిజమైన వినియోగదారులు. గాజు గాజులు మరియు ఇతర సారూప్య వస్తువుల తయారీకి ముడి పదార్థాలలో ముఖ్యమైన భాగంగా ఉండే గాజు చాటన్ల దిగుమతి

దిగుమతి, ఎగుమతుల నియంత్రణ చట్టం 1947 లోని సెక్షన్లు 3, 4-ఎ ద్వారా ప్రసాదించిన అధికారాలను ఉపయోగించి కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ఈ ఉత్తర్వు ప్రకారం, ఈ చట్టం కింద లైసెన్సింగ్ అధికారులు దరఖాస్తు చేసినప్పుడు ఇచ్చిన లైసెన్సుకు అనుగుణంగా తప్ప, అంతరంగిక గాజు చాట్లతో సహా పెద్ద సంఖ్యలో వస్తువులను దిగుమతి చేసుకోవడాన్ని నిషేధించింది. దిగుమతి లైసెన్సుల జారీ విధానాన్ని సూచిస్తూ భారత ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు విధాన ప్రకటనలు చేస్తుంది.

జనవరి, 1957 నుండి మార్చి, 1958 మార్చి చివరి వరకు గాజు చాటన్ల దిగుమతికి సంబంధించిన విధానం ఏమిటంటే, యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా దిగుమతిని పూర్తిగా నిషేధించింది. దాస్ గుప్తా జె. ఏప్రిల్ 1958 నుండి, నిర్దేశించిన విధానం ఏమిటంటే ఎగుమతి ప్రోత్సాహక పథకం కింద మాత్రమే దిగుమతిని అనుమతించారు. ఈ విధాన ప్రకటన దృష్ట్యా 1957 లో గానీ, ఆ తర్వాత గానీ రెండో లేదా మూడో దరఖాస్తుదారులు లేదా ఇతర వ్యాపారులు గాజు చాటన్ల దిగుమతి కోసం ఎలాంటి దరఖాస్తు చేసుకోలేదని, వారికి ఎలాంటి లైసెన్స్ ఇవ్వలేదని తెలుస్తోంది. అయితే 1958 ఏప్రిల్*సెప్టెంబర్ కాలానికి ఐదు లక్షల రూపాయల విలువ చేసే గాజు లాటన్ల దిగుమతికి,

1958 అక్టోబర్ నుంచి 1959 మార్చి వరకు రూ.5 లక్షల విలువ చేసే ఈ వస్తువుల దిగుమతికి స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కు అనుకూలంగా లైసెన్సులు జారీ చేయబడ్డాయి. ప్రస్తుత దరఖాస్తు 1959 ఏప్రిల్ 27 న జరిగింది. ప్రతివాదులు I మరియు 2—అనగా, యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు చీఫ్ కంట్రోలర్, ఇంపోర్ట్స్, "అనుమతుల మంజూరులో పిటిషనర్ల కంటే స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కు ఎటువంటి ప్రాధాన్యత ఇవ్వకుండా" ఆదేశించాలని, (2) స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కు అనుకూలంగా గుత్తాధిపత్యాన్ని సృష్టించరాదని, (3) ప్రతివాది నెం.3 కు అనుకూలంగా ఇప్పటికే మంజూరు చేసిన దిగుమతి అనుమతులను రద్దు చేయాలని పిటిషనర్ కోరారు. ఇప్పటికే మంజూరు చేసిన దిగుమతి లైసెన్సుల ఆధారంగా దిగుమతి చేసుకోవద్దని ప్రతివాది నెం.3 ని ఆదేశించాలని అభ్యర్థించారు.

పిటిషన్ లో పేర్కొన్న విధంగా "ఇప్పటికే మంజూరు చేయబడిన" దిగుమతి అనుమతి యొక్క కాలపరిమితి ఇప్పటికే ముగిసిందని, తత్ఫలితంగా, పైన పేర్కొన్న చివరి రెండు అభ్యర్థనలను మంజూరు చేయలేమని వెంటనే పేర్కొనాలి. ఏదైనా దిగుమతి లైసెన్సుల జారీకి మొదటి అప్పీలుదారు అయిన రెండవ మరియు మూడవ దరఖాస్తుదారులు లేదా అసోసియేషన్ ను ఏర్పాటు చేసే వ్యాపారులలో ఎవరైనా దరఖాస్తు చేయలేదు; కాబట్టి అనుమతుల మంజూరులో పిటిషనర్ల కంటే ప్రతివాదులు 1, 2 లకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చే ప్రసక్తే లేదు. స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కు అనుకూలంగా కొత్త లైసెన్సులు జారీ చేసే ఏ పథకమూ లేదు. ఇదివరకే జరిగినవి కాకుండా భవిష్యత్తులో "స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కు అనుకూలంగా గుత్తాధిపత్యాన్ని సృష్టించే" చర్యల ప్రసక్తే లేదు. అందువల్ల ప్రస్తుత దరఖాస్తుపై పిటిషనర్లకు ఎలాంటి ఉపశమనం ఇవ్వలేం.

అయితే దిగుమతుల (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1955 లోని పేరా 6(హెచ్) ఉన్నంత కాలం తన క్లయింట్లు లైసెన్సుల కోసం ఎలాంటి దరఖాస్తు చేసుకోవడం పనికిరాదని న్యాయవాది వాదించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా చీఫ్ కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఇంపోర్ట్స్ అండ్ ఎక్స్పోర్ట్స్ లైసెన్స్ ఇవ్వడానికి నిరాకరించడానికి లేదా లైసెన్స్ ఇవ్వవద్దని మరే ఇతర లైసెన్సింగ్ అథారిటీని ఆదేశించడానికి పేరా 6 అనేక కారణాలను పేర్కొంది. క్లాజు (హెచ్)లో పేర్కొన్న ప్రాతిపదిక "లైసెన్సింగ్ అథారిటీ దిగుమతులు మరియు వాటి పంపిణీని ప్రత్యేక లేదా ప్రత్యేక ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాల ద్వారా పంపిణీ చేయాలని నిర్ణయించుకుంటే". రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19(1)(ఎఫ్), (జి), ఆర్టికల్ 31 లకు విరుద్ధంగా 6 వ పేరాలోని క్లాజ్ (హెచ్)లోని ఈ నిబంధన చెల్లదని న్యాయవాది వాదించారు. దిగుమతులు, ఎగుమతుల నియంత్రణ చట్టం 1947 లోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం పేరా 6(హెచ్) 3 లో ఉన్న విధంగా ఉత్తర్వులు జారీ చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అనుమతి ఇవ్వడం సరికాదన్నారు. ఈ సమర్పణల దృష్ట్యా, దిగుమతులు (నియంత్రణ) ఉత్తర్వు, 1955 యొక్క పేరా 6 (హెచ్) చెల్లుబాటుకు వ్యతిరేకంగా మరియు దిగుమతులు మరియు ఎగుమతుల నియంత్రణ చట్టం, 1947 లోని సెక్షన్ 3 యొక్క చెల్లుబాటుపై తన పరిమిత దాడికి వ్యతిరేకంగా తన వాదనలను కోరడానికి పండిత న్యాయవాది అనుమతించబడ్డాడు.

లైసెన్స్ ప్రకారం తప్ప దిగుమతి చేసుకోలేని వస్తువులకు సంబంధించిన ఆవశ్యకత నిస్సందేహంగా అటువంటి వస్తువులలో వ్యాపారం కొనసాగించే హక్కు మరియు ఆస్తిని పొందే హక్కుపై పరిమితి. అయితే దిగుమతులు, ఎగుమతుల నియంత్రణ చట్టంలోని సెక్షన్ 3 లోని ఈ నిబంధన అహేతుకమైన పరిమితి అని లెర్న్డ్ కౌన్సెల్ వాదించలేదు. అతని దాడి ఎస్ లోని నిబంధనల నుండి అనుసరించే తదుపరి పరిమితికి వ్యతిరేకంగా మాత్రమే. కేంద్ర

ప్రభుత్వం లేదా చీఫ్ కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఇంపోర్ట్స్ అండ్ ఎక్స్పోర్ట్స్ లైసెన్స్ ఇవ్వడానికి నిరాకరించవచ్చు లేదా లైసెన్సులు ఇవ్వవద్దని ఏదైనా లైసెన్సింగ్ అథారిటీని ఆదేశించవచ్చు - "లైసెన్సింగ్ అథారిటీ దిగుమతులు మరియు వాటిని ప్రత్యేక లేదా ప్రత్యేక ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాల ద్వారా పంపిణీ చేయాలని నిర్ణయించుకుంటే".

866

మరింత ఆంక్షలు అన్న వాదన వినిపిస్తోంది. వర్తకాన్ని కొనసాగించే హక్కు మరియు ఈ నిబంధన వల్ల కలిగే ఆస్తిని పొందే హక్కు పూర్తిగా అసమంజసమైనది. దిగుమతులు నిర్దిష్ట ఏజెన్సీలు లేదా ఛానల్స్ ద్వారా ఉండాలని నిర్ణయం తీసుకున్నట్లయితే, ఏజెన్సీ లేదా ఛానల్ వెలుపల ఏదైనా దరఖాస్తుదారుడికి లైసెన్స్ మంజూరు చేయడం ఆ నిర్ణయం అమలుకు ఆటంకం కలిగిస్తుంది. అందువల్ల దిగుమతుల క్రమబద్ధీకరణ సాధారణ ప్రజా ప్రయోజనాలకు అనుకూలంగా ఉంటే, నిర్ణయించిన ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాల వెలుపల దరఖాస్తుదారులకు దిగుమతుల లైసెన్సులను తిరస్కరించడం తప్పనిసరిగా సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాల కోసం జరగాలి . కాబట్టి అసలు ప్రశ్న ఏమిటంటే: ప్రత్యేక లేదా ప్రత్యేక ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాల ద్వారా కాలువీకరణ సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాలకు అనుకూలంగా ఉందా.

దిగుమతులకు సంబంధించిన ఒక విధానం ఒక దేశం యొక్క సాధారణ ఆర్థిక విధానంలో అంతర్భాగంగా ఉంటుంది, ఇది దేశ అంతర్గత లేదా అంతర్జాతీయ వాణిజ్యంపై మాత్రమే కాకుండా ద్రవ్య విధానం, వ్యవసాయం మరియు పరిశ్రమల అభివృద్ధి మరియు స్నేహం యొక్క ప్రశ్నలతో కూడిన దేశం యొక్క రాజకీయ విధానాలపై కూడా దాని ప్రభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. తటస్థత లేదా ఇతర దేశాలతో శత్రుత్వం దిగుమతులకు

సంబంధించి ఒక నిర్దిష్ట విధానం, అన్ని విభిన్న అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని, ప్రజల సాధారణ ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా ఉందా లేదా అనే సరైన నిర్ణయానికి రావడానికి ఏ న్యాయస్థానానికైనా తగిన ఆధారాలు ఉండటం కష్టం కావచ్చు. అవసరమైన సామగ్రి అందుబాటులో ఉన్నప్పటికీ, దిగుమతులకు సంబంధించి ఒక నిర్దిష్ట విధానం - భారీ కస్టమ్స్ అవరోధం లేదా సంపూర్ణ నిషేధం లేదా ఎంపిక చేసిన ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాలకు దిగుమతులను అప్పగించడం - ప్రజా ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా ఉందా అని చాలా సందర్భాల్లో ఒకటి కంటే ఎక్కువ అభిప్రాయాలు తీసుకునే అవకాశం ఉంది. ఈ స్థితిలో ప్రజల సాధారణ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా దిగుమతులకు సంబంధించి ఒక విధానం యొక్క ప్రభావాలను అంచనా వేయడంలో దేశ ప్రభుత్వం సరైనది కాదని సవాలు చేసే వ్యక్తిపై భారం చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది మరియు ఏదైనా నిర్దిష్ట వస్తువుకు సంబంధించి దాని దిగుమతి ఎంపిక చేయబడిన మార్గం ద్వారా లేదా ఎంపిక చేసిన ఏజెన్సీల ద్వారా ఉండాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించినప్పుడు కోర్టు ఈ నిర్ణయంపై ముందుకు సాగుతుంది. దీనికి విరుద్ధంగా స్పష్టంగా చూపకపోతే ఆ నిర్ణయం సాధారణ ప్రజా ప్రయోజనాలకు అనుకూలంగా ఉంటుందని భావించడం.

868

తత్ఫలితంగా, దిగుమతులను నిలిపివేయాలనే నిర్ణయం సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాల దృష్ట్యా సహేతుకమైన పరిమితి కాదనే వాదనను మేము అంగీకరించలేకపోతున్నాము. ఒక నిర్దిష్ట వస్తువు దిగుమతిని నిలిపివేయాలనే నిర్ణయాన్ని సవాలు చేయడం కష్టమే అయినప్పటికీ, కెనలైజేషన్ నిర్ణయాన్ని అమలు చేయడంలో నిర్ణయించిన నిర్దిష్ట ఛానల్ లేదా ఏజెన్సీ ఎంపికను అది కళను ఉల్లంఘిస్తుందనే కారణంతో సవాలు చేయవచ్చని మేము

స్పష్టం చేయాలనుకుంటున్నాము. రాజ్యాంగంలోని 14 లేదా ఇతర ప్రాథమిక హక్కులు. ఎలా అన్న ప్రశ్నే లేదు. ప్రస్తుత కేసులో ఎప్పుడూ లేవనెత్తలేదు. పారా చెల్లుబాటుపై దాడి. అందువల్ల దిగుమతుల నియంత్రణ ఉత్తర్వు, 1955 లోని 6(హెచ్) విఫలమైంది. దిగుమతులు, ఎగుమతుల నియంత్రణ చట్టం, 1947 లోని సెక్షన్ 3, దిగుమతుల నియంత్రణ ఉత్తర్వు, 1955 లోని పేరా 6(హెచ్)లో మాదిరిగా ఉత్తర్వులు జారీ చేయడానికి ప్రభుత్వాన్ని అనుమతించేంత వరకు చెడ్డదనే వాదన కూడా విఫలమైంది.

ఆర్టికల్ 31 ను ఉల్లంఘిస్తోందంటూ ఉత్తర్వుల్లోని పేరా 6(హెచ్)లో ఈ నిబంధనపై దాడి చేయడం కూడా సహేతుకం కాదు. ఈ కేసు ఉద్దేశ్యం కోసం వర్తకాన్ని కొనసాగించే హక్కు స్వయంగా ఆస్తి అని భావించినట్లయితే, ఆ హక్కును పొందే ప్రసక్తే లేదని స్పష్టమవుతుంది. పేరా 6(హెచ్) ప్రకారం దరఖాస్తుదారుడికి లైసెన్స్ నిరాకరిస్తే ఏం జరుగుతుందంటే దరఖాస్తుదారుడు ఇకపై ఈ వస్తువుల వ్యాపారం కొనసాగించలేడు. దిగుమతులను నిలిపివేయాలని నిర్ణయించిన ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాలకు లైసెన్స్ మంజూరు చేసినప్పుడు, ఈ ఏజెన్సీలు లేదా ఛానల్స్ 'వ్యాపారాన్ని కొనసాగించగలవు, కానీ లైసెన్స్ కోసం విఫల దరఖాస్తుదారులకు ఉన్న వ్యాపారాన్ని కొనసాగించే హక్కును ఈ ఏజెన్సీలు లేదా మార్గాలు స్వాధీనం చేసుకోవడం వల్ల కాదు. అందువల్ల రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 31 వర్తించదు.

మూడో ప్రతివాది స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియాకు లైసెన్సులు మంజూరు చేయడం, రెండో, మూడో పిటిషనర్లకు ఒక్కటి కూడా మంజూరు చేయకపోవడం వల్ల రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 14 హామీ ఇచ్చిన చట్టాలకు సమాన రక్షణ లేకుండా పోయిందని పేర్కొంది. ఈ పిటిషనర్లు ఎగుమతి ప్రోత్సాహక పథకానికి లైసెన్సుల కోసం దరఖాస్తు చేసి, ఇప్పటికీ స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి ఉంటే, కార్పొరేషన్ కు ఇచ్చిన

ప్రాధాన్యత సహేతుకమైన మరియు హేతుబద్ధమైన కారణాలపై ఆధారపడి ఉందో లేదో పరిగణనలోకి తీసుకోవడం అవసరం.

869

ఎగుమతి ప్రోత్సాహక పథకం కింద లైసెన్సుల కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి ఈ పిటిషనర్లకు అవకాశం ఉన్నప్పటికీ వారు దాని కింద లైసెన్స్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకోలేదని స్పష్టం చేసింది. అందువల్ల వారు వివక్షకు గురయ్యారనే వాదనకు ఆస్కారం ఉంది.

వారు వివక్షకు గురయ్యారని.. ఫలితంగా, పిటిషనర్లకు ఆర్ట్ కింద ఎటువంటి ఉపశమనం పొందే అర్హత లేదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. కాన్ స్టిట్యూషన్ లోని 32. తదనుగుణంగా ఖర్చులతో పిటిషన్ ను కొట్టివేస్తారు.

పిటిషన్ కొట్టివేత